

lucis illam omnis populus diebus se-
pre. In omni autē spacio vite eius
nō fuit qui perturbaret israel. 7 post mor-
tem eius annis multis. Dies autē vi-
ctorie huius festiuitatis ab hebreis in
numero sanctorū dierū accipitur et coli-
tur a iudeis ex illo tpe vsq; i pñtez diē.
Explicet liber Iudith

Incipit prologus in librum hester.

Ibrum hester varijs trans-
latozibus constat esse vicia-
tum quem ego de arcinīs he-
breozum reuelans verbum
e verbo expressius transtuli. Quē librū
editio vulgata laciniosis hincinde ver-
borum funibus trahit. addēs ea que ex
tempore dici poterant 7 audiri sicut so-
litum est scolarib; disciplinis sumpro-
themate excogitare quibus verbis vti
potuit qui iniuriam passus est vel ille q̄
iniuriam fecit. Vos autem o paula et
eustochium quoniā et bibliothecas he-
breozum studuistis intrare et interpre-
tatum certamina comprobastis: tenen-
tes hester hebraicum librum per singu-
la verba nostram translationem aspici-
te: vt possitis agnoscere me. nihil etiā
augmentasse addendo sed fideli testi-
monio simpliciter sicut in hebreo habe-
tur historiam hebraicam latine lingue
tradidisse. Nec affectamus laudes ho-
minum nec vituperationis expauesci-
mus: deo enī placere curātes minas ho-
minū penitus nō timemus. qm̄ deus
dissipat offa eoz q̄ hominib; placere desi-
derāt. et s̄m aplm̄ q̄ eiusmodi sunt ser-
ui christi esse nō possunt. Rursum in li-
bro hester alphabetus ex minio vsq; ad
theta lēam fecimus diuersis in locis:
volentes. s. septuaginta interpretū or-
dinem p̄ hoc insinuari studioso lectori.
Nos enim iuxta morem hebraicum or-
dinem profsequi etiā in septuaginta e-
ditione maluimus.

Explicet plogus Incipit lib hester: Ca. I.

12 diebus as

i
sueri qui regnavit ab in-
dia vsq; ethiopiā sup centū
vigintiseptē puincias
qñ sedit i solio regni sui: susa ciuitas re-
gni eius exordiu fuit. Tertio igit anno
imperij sui fecerat grande cōuiuū cun-
ctis principibus et pueris suis fortissi-
mis persarum et medozum indyctis et
prefectis puinciarum coram se: vt ostē-
deret diuitias glorie regni sui ac magni-
tudinem atq; iactantiam potentie sue
multo tempore: centū videlicet et octo-
ginta diebus. Cūq; implerētur dies
conuiuij inuitauit omnem populum q̄
inuentus est in susis a maximo vsq; ad
minimum. et iussit septem diebus cō-
uiuium preparari in vestibulo horti et
nemoris quod regio cultu et manu cō-
ficum erat. Et pendebant ex omni pre-
tentoria aerei coloris: carbassini ac hya-
cinctini: sustentata funibus byssinis at-
q; purpureis qui eburneis circulis in-
serti erant et columnis marmoreis sul-
tiebantur. Lectuli quoq; aurei et argē-
tei super pauimentum smaragdino et
pario stratum lapide dispositi erant:
quod mira varietate pictura decorabat.
Bibebant autem qui inuitati erant. au-
reis poculis ei alijs atq; alijs vasis ci-
bi inferebantur. Cinnum quoq; vt ma-
gnificētia regia dignum erat abundās
et precipuum ponebatur. Nec erat qui
nolentes cogeret ad bibendum sed si-
cut rex statuerat preponēs mensis sin-
gulos de principibus suis vt sumeret
vnusquisq; quod vellet. Vasthi quoq;
regina fecit conuiuium feminarum in
palatio vbi rex assuerus manere cōsue-
uerat. Itaq; die septimo cum rex esset
hilarior et post nimiam potionem inca-
lisset mero: precepit maumam et ba-
gatha et artona et bagatha et abgatha
et carath 7 charchas septē eunuchis q̄
in cōspectu eius ministrabāt vt intro-
ducerēt reginā vasthi corā rege posito
sup caput ei' diademate vt ostenderet

cunctis populis et principibus eius pul-
critudine. Erat enim pulchra valde. Que
renuit et ad regis imperium quod per
eunuchos mandauerat venire precepit
Unde iratus rex et nimio furore suc-
census interrogauit sapientes qui ex mo-
re regio semper ei aderat et illorum faciebat
cuncta consilio scientium leges ac iura ma-
iorum: erat autem primi et primi charse-
na et gethar et admatha et tharsis et ma-
res et marsana et mamucha septem du-
ces persarum atque medorum: qui videbant
faciem regis et primi post eum residere
soliti erant: cui sententie vasthi regina
subiaceret que asueri regis imperium quod
per eunuchos mandauerat facere noluis-
set. Responditque mamucha audiente re-
ge atque principibus. Non solum regem le-
git regina vasthi: sed et omnes populos
et principes qui sunt in cunctis prouin-
cijs regis asueri. Egredietur enim ser-
mo regine ad omnes mulieres ut con-
temnant viros suos et dicant. Rex asue-
rus iussit ut regina vasthi intraret ad
eum et illa noluit: atque hoc exemplo omnes
principum coniuges persarum atque me-
dorum paruipendent imperia marito-
rum. Unde regis iusta est indignatio
Si tibi placet egredietur edictum a fa-
cie tua et scribatur iuxta legem persarum atque
medorum quam preteriri illicitum est
ut nequaquam ultra vasthi ingrediatur ad
regem: sed regnum illius altera quam me-
lior est illa accipiat. Et hoc in omne quod la-
tissimum est prouinciarum tuarum diuul-
getur imperium: et cuncte uxores tam ma-
iorum quam minorum deferant maritis suis
honorem. Placuit consilium eius regi
et principibus: fecitque iuxta consilium
mamucha et misit epistolas ad vniuer-
sas prouincias regni sui ut queque gens au-
dire et legere poterat diuersis linguis
et literis esse viros principes ac maiores
in domibus suis et hoc per cunctos popu-
los diuulgari.

II

h Is itaque gestis: postquam regis asue-
ri indignatio deferbuerat: re-
cordatus est vasthi que fecisset

vel que passa esset: dixeruntque pueri regis
ac ministri eius. Querant regi puellas
virgines ac speciosas et mittantur qui
considerent per vniuersas prouincias puel-
las speciosas et virgines et adducant
eas ad ciuitatem susan. et tradet in do-
mum seminarum sub manu egei eunu-
chi qui est prepositus et custos mulierum
regiarum et accipiant mundum mulie-
brem et cetera ad usus necessaria. Et
quecumque inter omnes oculos regis pla-
cuerit: ipsa regnet pro vasthi. Placuit
sermo regi: et ita ut suggesserant iussit
fieri. Erat vir iudeus in susis ciuitate
vocabulo mardocheus filius iair filij se-
mei filij cis de stirpe gemini qui trans-
latus fuerat de hierusalem eo tempore
quo iechoniam regez iuda nabuchodonosor
rex babilonis transfulerat qui fuit
nutritus filie fratris sui de disse que al-
tero nomine vocabatur hester et vtrum-
que parentem amiserat pulchra nimis et
decoza facie. Mortuusque patre eius ac ma-
tre. mardocheus sibi eam adoptauit ut
filiam: Cumque percrebruisset regis im-
perium et iuxta mandatum illius multe
pulchre virgines adducerentur susan et
egeus traderetur eunuchus: hester quoque
inter ceteras puellas ei tradita est: ut
seruaret in numero seminarum. Que
placuit ei et inuenit gratiam in conspe-
ctu illius. Et precepit eunuchus ut acce-
leraret mundum muliebrem et trade-
ret ei partes suas et septem puellas spe-
ciosissimas de domo regis et tam ipse
quam pedissequas eius ornaret atque cole-
ret. Que noluit indicare ei populum et
patriam suam. Mardocheus enim pre-
ceperat ei ut de hac re omnino retice-
ret: qui deambulabat quotidie ante ve-
stibulum domus in qua electe virgines
seruabantur: curam agens salutis he-
ster et scire volens quid ei acciderit. Cum
autem venisset tempus singularum per
ordines puellarum ut intrarent ad re-
gem: expletis omnibus que ad cultum mu-
liebrem pertinebant mensis duodecim
vertebat ita dumtaxat ut sex mensibus

oleo ungerentur myrtino et alijs sex quibusdam pigmentis et aromatibus terentur. Ingressi etiam ad regem: quicquid postu-
lassent ad ornatum pertinentes accipiebant et
ut eis placuerat compositis: de trichina fe-
minarum ad regis cubiculum transiebant.
Et que intraverat vespere egrediebatur
mane: atque inde in secundas edes deduce-
bantur que sub manu sasagaci eunuchi es-
sant qui concubinis regis preesidebat nec
habebat potestatem ad regem ultra redeun-
di nisi voluisset rex et eam venire iussisset
ex nomine. Evoluta autem tempore per ordinem
instabat dies que hester filia abihail fra-
tris mardochei quam sibi adoptaverat in
filiam dederat intrare ad regem. Que non
quesivit mulierem cultum sed quecumque
voluit egeus eunuchus custos virginum:
hec ei ad ornatum dedit. Erat enim
formosa valde et incredibili pulchritudi-
ne: omnium oculis gratiosa et amabilis vi-
debat. Ducta est itaque ad cubiculum re-
gis assueri mense decimo qui vocatur the-
beth septimo anno regni eius et adama-
uit eam rex plus quam omnes mulieres: habuit
et gratiam et misericordiam coram eo super omnes
mulieres. et posuit diadema regni in ca-
pite eius: fecitque eam regnare in loco vasthi.
Et iussit convivium preparari per magnifi-
cum cunctis principibus et servis suis per
coniunctionem et nuptias hester. Et dedit
requiem universis provinciis: ac dona lar-
gitus est iuxta magnificentiam principalem.
Cumque et secundo quererentur vir-
gines et congregarentur: mardocheus ma-
nebat ad ianuam regis: necdum perdidit
hester patriam et populum suum iuxta mandatum
eius. Quicquid enim ille percipiebat obser-
vabat hester et ita cuncta faciebat ut eo
tempore solita erat quo eam parvulum nutrie-
bat. Eo igitur tempore quo mardocheus ad
regis ianuam morabatur irati sunt baba-
than et thares duo eunuchi regis que ia-
nitores erant et in primo palatii limine
residebant. volueruntque insurgere in re-
gem et occidere eum. Quod mardocheum
non latuit. Statimque nunciavit regine
hester et illa regi ex nomine mardochei

qui ad se rem ventilerat. Quersum est et
invenitum et appensus est uterque eorum
in patibulo. Et iussit rex ut in libro me-
moriali scriberetur: ut pro vita sua aliquid res-
ponderet ei. Mandatumque est historiis et
annalibus traditum coram rege. **III**

Est hec rex assuerus exaltavit
per aman filium amadathi que erat de
stirpe agag. et posuit solium eius
super omnes principes que habebat. Cuncti
que servi regis qui in foribus palatii ver-
sabantur flectebant genua et adorabant
aman. Sic enim preceperat eis imperator.
Solum mardocheus non flectebat genu
neque adorabat eum. Cui dixerunt pueri
regis qui ad fores palatii residebant.
Cur preter ceteros non observas man-
datum regis. Cumque hoc crebrius dice-
rent et ille nollet audire: nunciaverunt
aman scire cupientes utrum perseveraret
in sententia. Dixerat enim eis se esse ius-
teum. Quod cum audivisset aman et
experimento probasset que mardocheus
non sibi flecteret genu nec se adoraret
iratus est valde et pro nihilo duxit in vi-
num mardocheum mittere manus suas
audierat enim que esset gentis iudee.
magisque voluit omnem iudeorum qui es-
sant in regno assueri perdere nationem.
Mense primo cuius vocabulum est ni-
san anno duodecimo regni assueri mis-
sa est soror in vrbem que hebraice dicitur
phur coram Aman quo die et quo
mense gens iudeorum deberet interfici.
et exiit mensis duodecimus qui vo-
catur adar. Dixitque amas assuero. Est po-
pulus per omnes provincias regni tui
dispersus et a se mutuo separatus no-
uis utrens legibus et ceremoniis insu-
per et regis scita contemnens. Et opti-
me nosti que non expediat regno tuo ut
insolescat per licentiam. Si tibi placet
decerne ut pereat. et decem milia talen-
torum appendam arcarii gace tue.
Tulit ergo rex anulum quo utebatur
de manu sua: et dedit eum Aman filio
Amadathi de progenie Agag hostis ius-
deorum. Dixitque ad eum.

Argentū qđ tu polliceris tuū fit: te po-
pulo age qđ tibi placet. Vocatiq; sunt
scribe regis mēse primo nisan tertie de-
cima die eiusdē mēsis. et scriptuz est vt
iusserat aman ad oēs sāt rapas regis. 7
iudices. primaz diuersarūq; gentiū: vt
q; gens legere poterat et audire p va-
rietate linguarū ex nomie regis asueri
et lēe signate ipi anulo misse sunt per
cursores regis ad vniuersas puincias
vt occiderent atq; delerēt oēs iudeos a
a puero vsq; ad senē. puulos 7 mulieres
vno die. hoc ē tercio decimo mēsis duo-
decimi qui vocat adar. et bona eoz diri-
peret. Sūma autē epistolarū hęc fuit:
vt oēs puincie scirent et pararēt se ad
pdictā diē. Festinabāt cursores q; missi
erāt regis imperiū explere. Statimq;
in susis pepedit edictū: rege et amā ce-
lebrāte cōiuiū. et cūctisq; iudeis q; in
vrbē erāt flentibus.

III

Cum audisset mardocheus.

q; scidit vestimēta sua. et indutus
est sacco: spargēs cinerē capiti
et in platea medie ciuitat; voce magna
clamabat ostēdēs amaritudinē animi
sui: et hoc eiularū vsq; ad fores palatij
gradiēs. Nō eī erat licitū indutū sacco
aulā regis intrare. In oibus q; puin-
cijs oppidis ac locis ad q; crudele regis
dogma peruenerat. planctus ingens e-
rat apud iudeos ieiuniū. plulatus 7 fle-
tus sacco et cinere multis p stratu vtē-
tib;. Ingressē aut sunt puelle hester et
eunuchi nunciauerūtq; ei. Qđ audiēs
consternata est. et veste misit vt ablato
sacco indueret eā. Quā accipe noluit.
Accitoq; athach eunuchū quē rex mini-
strū ei dederat pcepit vt iret ad mardo-
cheum et disceret ab eo cū hoc faceret
Egressusq; athach iuit ad mardocheū:
et inuenit eū stantē i platea ciuitat; aī
ostij palatij. Qui indicauit ei oia q; ac-
ciderāt quō amā pmisisset vt in thesau-
ros regis pro iudeozū nece in ferret ar-
gentū. exemplar q; edicti qđ pendebat
i susis dedit ei vt regine oīderet 7 mo-
neret eā vt intraret ad regē 7 deprecēf

eum p populo suo. Regressus athach
nūciauit hester oia q; mardocheus dix-
erat. Que respōdit ei et iussit vt diceret
mardocheo. Qēs serui regis et cūcte q;
sub ditione eius sunt nozūt puincie q;
siue vir siue mulier nō vocat? interius
atriū regis intrauerit: absq; vlla cūcta-
tōne statim interficiat. nisi forte rex au-
ream virgā ad eū tetēderit. p signo cle-
mentie. atq; ita possit viuere. Ego igit;
quō ad regez intrare potero. q; triginta
iam dieb; non sum vocata ad eū. Qđ
cū audisset mardocheus. rursū man-
dauit hester dicens. Ne putes q; aiām
tuā tm̄ liberes: q; in domo regis es pre-
cūctis iudeis. Si enī nūc silueris per
aliā occasionē liberabunt iudei et tu et
domus patris tui pibitis. Et quis no-
uit vtrū idcirco ad regnū venis: vt in
tali tpe parareris? Rursūq; hester h
mardocheo verba mandauit. Glade et
cōgrega oēs iudeos quos in susis repe-
reris 7 orate p me. Nō comedetis 7 nō
bibetis trib; dieb; et tribus noctib;. et
ego cū ancillulis meis similiter ieiuna-
bo: et tūc ingrediar ad regē ptra legē sa-
ciēs nō vocata: tradēs q; me morti 7 pi-
culo. Fuit itaq; mardocheus 7 fecit oia
que hester pceperat.

V

Je aut tertio induta est hester
d; regalib; vestimētis et stetit in
atrio dom; regie qđ erat interi-
us cōtra basilicā regis. At ille sedebat
sup solij suū in cōsistorio palatij cōtra
ostij domus. Cūq; vidisset hester re-
ginam stantē placuit oculis eius et ex-
tendit cōtra eam virgā aureā quā tene-
bat manu. Que accedens osculata est
summitatē virge eius: dixitq; ad eā rex
Quid vis hester regina? Que ē petitio
tua? Etiā si dimidiā partē regni petie-
ris dabis tibi. At illa rñdit. Si regi pla-
cet obsecro vt venias ad me hodie et a-
man tecū ad cōiuiū qđ parauit. Sta-
timq; rex vocate inqt cito aman vt he-
ster obediat volūtati. Cenerūt itaq; rex
et aman ad cōiuiū qđ eis regina pau-
erat. Dixitq; ei rex postq; vinum biberat

abundanter. Quid petis vt detur tibi: et pro qua re postulas? Etiam si dimidia pte regni mei petieris impetrabis. Cui rñdit hester. Petitio mea et pces sunt iste. Si inueni in cōspectu regis gratiā si regi placet vt det mihi qd postulo 7 meā impleat petitiōz. Veniat rex et amā ad cōuiuiū qd parauit eis 7 cras aperitiā regi voluntatē meā. Egressus ē itaq; illo die amā letus 7 alacer. Cūq; vidisset mardocheū sedentem ante fores palatiū 7 nō solū nō assurrexisse sibi sed nec motū quidem de loco sessionis sue indignatus est valde 7 dissimulata ira reuersus in domuz suā puocauit ad se amicos suos 7 cates vxorē suā 7 exposuit illis magnitudinē diuitiarū suarū filiorūq; turbā et q̄ta eū gloria sup oēs p̄cipes 7 seruos suos rex eleuasset. Et post hec ait. Regina q̄z hester nullū aliū vocauit ad cōuiuiū cū rege p̄ter me: apud quā etiā cras cū rege p̄sūsum. Et cū hec oīa habeā nihil me habere putō q̄diu videro mardocheū iudeū sedētē ante fores regias. Responderūtq; ei cates vxor ei' et ceteri amici. Iube parari excelsam trabē hñtem altitudinis quinquaginta cubitos 7 dic mane regi vt appendat sup eā mardocheus 7 sic ibis cū rege letus ad cōuiuiū. Placuitq; ei cōsiliū 7 iussit excelsaz p̄parari crucem.

Octē illā durit rex VI

n infomnem: iussitq; sibi afferri historias 7 annales priorū tporū. Que cum illo p̄sente legerent: ventus est ad illū locū vbi scriptū erat quō nūciasset mardocheus infidias bagathan et thares eunuchoz: regū asuerū iugulare cupientiu. Quō cū audisset rex ait. Quid p hac fide honoris ac p̄mij mardocheus cōsecutus est? Dixerūt ei serui illi' ac ministri. Nihil oīno mercedis accepit. Statimq; rex. q̄s est inqt in atrio? Aman quippe interi' atriu dom' regie intrauerat vt suggereret regi. 7 iuberet mardocheum affigi patibulo qd ei fuerat p̄paratū. Respondeēt pueri. Amā stat i atrio. Dixitq; rex: ingrediat. Cūq;

esset ingressus ait illi. Quid debet fieri viro quē rex honorare desiderat? Cogitans autē in corde suo aman et reputas qd nullū aliū rex nisi se vellet honorare: rñdit. Homo quē rex honorare cupit debet indui vestibz regijs. et imponi sup equū qd de sella regis est. et accipe regiu diadema sup caput suū. et prim' de regijs p̄ncipibz ac tyrānis teneat equū eius 7 p plateā ciuitatis incedens clamet et dicat. Sic honorabit quemcūq; rex voluerit honorare. Dixitq; ei rex. Festina 7 sumpta stola 7 equo fac vt locutus es mardocheo iudeo qd sedet ante fores palatiū. Caue ne quiescās de his qd locutus es pretermittas. Cui itaq; aman stolā et equū indutūq; mardocheum in platea ciuitatis: et impositū eq̄ precedebat atq; clamabat. Hoc honore cōdignus est quemcūq; rex voluerit honorare. Reuersusq; est mardocheus ad ianuam palatiū 7 amā festinauit ire in domū suam lugens 7 operto capite: narrauitq; cates vxori sue et amicis oīa qd enentissent sibi. Cui responderūt sapiētes quos habebat in cōsilio et vxor ei'. Si de seie iudeoz est mardocheus ante quē cadere cepisti. nō poteris ei resistere sed cades in cōspectu eius. Adhuc illis loquētibus venerūt eunuchi regis et cito eū ad cōuiuiū quod regina parauerat p̄gere cōpulerūt.

VII

Attrauit itaq; rex 7 aman vt biberent cū regina. Dixitq; ei rex etiā secūda die postq; vino incaluerat. Que est petitio tua hester vt det tibi 7 qd vis fieri? Etia si dimidiaz pte regni mei petieris impetrabis. Ad quē illa rñdit. Si inueni grāz in oculis tuis o rex 7 si placet dona mihi animaz meā p qua rogo pplm meū p quo obsecro. Traditi enī sumus ego et pls meus vt p̄teramur iugulemur 7 p̄eamus. Atq; vrinā in seruos et famulas vendemur essz tolerabile malūz gemēs tacerem: nunc autez hostis noster est cuius credulitas redundat in regem. Respondēs rex asuerus ait. Quis est iste

et cuius potentie vt hęc audeat facere?
Dixitq; hester. Hostis et inimic' nē pes-
simus iste est aman. Qd̄ ille audiens
ilico obstupuit: vultū regis ac regie fer-
re nō sustinens. Rex autē irat' surrexit
et de loco quuij intrauit in hortū arbori-
bus confitū. Aman q̄ surrexit vt ro-
garet hester reginā p̄ aia sua: intellexit
enī a rege sibi paratū malū. Qui cū re-
uerlus esset de horto nemorib; cōfiteo et
intraisset quuij locū repperit amā sup-
lectū corruisse in q̄ iacebat hester et ait.
Etia reginā vult opprimere me p̄nte ī
domo mea. Nec dū verbū de ore regis
exierat et statī opuerūt faciē ei'. Dixitq;
arboria vnus de eunuchis q̄ stabant in
ministerio regis. En lignū qd̄ parauerat
mardocheo q̄ locutus est p̄ rege stat
in domo aman hñs altitudis quinquā-
ginta cubitos. Qui dixit rex. Appendi-
te eū in eo. Suspēsus est itaq; amā in
patibulo qd̄ parauerat mardocheo et re-
gis ira quieuit.

VIII
Illa dedit rex asuerus hester
regine domū aman aduersarij
iudeoz. et mardoche' ingressus
est ante faciē regis. Cōfessa est enī ei he-
ster q̄ esset patruus su'. Tulitq; rex a-
nultū quē ab aman recipi iusserat et tra-
didit mardocheo. Hester autē cōstituit
mardocheū sup domū suā. Nec his con-
tenta p̄cidit ad pedes regis: fleuitq; et
locuta ad eū orauit vt malitiā amā aga-
gite et machinatōes ei' pessimas q̄s ex-
cogitauerat p̄ra iudeos iuberet irritas
feri. At ille ex moze sceptrū aureū p̄re-
dit manu q̄ signū clemētie mōstrabat.
Illaq; p̄surgēs stetit ante eū et ait. Si
placet regi et si inueni ḡtaz in oculis ei'
et de p̄catio mea nō eroides esse p̄ria. ob-
obsecro vt nouis eplis veteres amā l̄e
insidiatoris et hostis iudeoz q̄b; eos in-
cunctis regis puintijs perire p̄ceperat
corrigāf. quō enī potero sustinere nece;
et interfectōz populi mei. R̄nditq; rex
asuerus hester regie et mardocheo iudeo
domū amā p̄cessi hester regine et ipm
iussi affigi cruci. qz ausus ē manū mit-

tere in iudeos. Scribite ergo iudeis si-
cut vobis placet ex regis noie: signātes
l̄as anulo meo. Nec enī cōsuetudo e-
rat vt eplis q̄ ex regis noie mittebant
et illius anulo signate erāt nemo aude-
ret p̄radicere. Accitisq; scribis et libra-
rijs regis. erat autē tps terciū mēsis qui
appellat̄ siban. viceſima et terciā illius
die scripte sunt eplē vt mardoche' vo-
luerat ad iudeos et ad p̄cipēs p̄curato-
resq; et iudices. q̄ centū viginti septē p̄-
uincijs ab india vsq; ethiopiā p̄fidebāt
puincie atq; puincie p̄lo et populo iu-
sta linguas et l̄as suas. et iudeis: put
legere poterāt et audire. Ipeq; epistole
q̄ regis noie mittebant anulo illius ob-
signate sunt et misse p̄ veredarios q̄ p̄
oēs puincias discurretes. veteres l̄as
nouis nūcijs p̄uenirēt. Quibus impe-
rauit rex vt cōuenirent iudeos p̄ singu-
las ciuitates et in vnū p̄ciperēt agre-
gari vt starent p̄ aiabus suis et omnes
inimicos suos cū cōiugib; ac liberis et
vniuersis domib; interficerēt atq; dele-
rent. Et cōstitutā ē p̄ oēs puincias vna
vltōis dies. i. terciadecima die mensis
duodecimi adar. Sūmaq; eplē hęc fuit
vt oib; terris ac pplis qui regis asueri
subiacebāt imperio notū fieret paratos
esse iudeos ad capiendā vindictā de ho-
stibus suis. Egredisq; sunt veredarij ce-
leres nūcios p̄ferētes. et edictū regis pe-
pendit in susis. Mardocheus autē de pa-
latio et de cōspectu regis egrediēs ful-
gebat vestib; regijs hiacinthinis vicz et
aerinis coronā aureā portans in capi-
te et amictus serico pallio atq; purpu-
reo. Omnis ciuitas exultauit atq; leta-
ta est. Iudeis autē noua lux oziri visa ē
gaudiū honoz et trepidiū. Apud oēs
populos vrbes atq; puincias quocūq;
regis p̄cepta veniebant mira exulta-
tio epule atq; conuiuia et festus dies.
intantum vt plures alterius gentis et
secte eoz; religioni et cerimonijs iun-
gerentur. Grandis enī cunctos iudai-
ci nois terroz inuaserat.

Sicut duodecimi mensis quē
 i adar vocari ante iam diximus
 terciadecima die quā cūctis iu-
 deis interfectio pabatur. et hostes eorum in-
 hiabant sanguini versapice superiores iu-
 dei esse ceperunt et se de aduerarijs vin-
 dicare. Cōgregatiq; sunt p singulas ci-
 uitates et oppida et loca: vt extenderēt
 manū contra inimicos et psecutores suos
 Nullusq; ausus ē resistere eo quod oēs po-
 pulos magnitudinis eorum formido pene-
 traret. Nā et puinciarū iudices duces et
 pcuratores. oīsq; dignitas quā singulis lo-
 cis et opib; perat: extollebat iudeos ti-
 more in iudocxi quē principē esse pala-
 tij et plurimā posse cognouerāt. Fama
 q; nois ei? crescebat quā die et p cunctoꝝ
 orauoluitabat. Itaq; pcesserūt iudei in-
 imicos suos plaga magna et occiderūt
 eos reddētes eis quod sibi pauerat face-
 re: intm vt etiā in iusis quingētos vi-
 ros interneret extra decē filios aman
 a zagite hostis iudeoꝝ. Quorū ista sunt
 noia: pharsandathan et delphon et elpa-
 ta et phorata et adalia et aridatha et ephre-
 mesca arisai et aridai et vasatha. Quos
 cum occidissent: pias de substantijs eo-
 rū agere noluerūt. Statimq; numerus
 eorum quod occisi erāt in iusis ad regē relat⁹
 est. Qui dixit regine. In vrbe iusis in-
 terfecerūt iudei quingētos viros et alios
 decē filios amā. Quantā putas eos ex-
 ercere cedē vniuersis puincijs. Quid
 vltra postulas et quid vis vt fieri iubeā
 Cui illa rēdit. Si regi placet de pias
 iudeis vt sicut fecerūt hodie in iusis sic
 et cras faciāt. et decē filij aman in pati-
 bulis suspendant. Precepit rex vt ita
 fieret. Statimq; in iusis pepēdit edictū
 et decē filij amā suspensi sunt. Cōgre-
 gatis iudeis quattadecima die mensis
 adar interfecti sunt in iusis trecēti vi-
 ri. nec eorum ab illis direpta substantia est.
 sed p oēs puincias quā ditioni regis sub-
 iacebant. p aiab; suis steterūt iudei. inter-
 fectis hostib; ac psecutorib; suis intm
 vt septuagintaquinq; milia occisoꝝ im-
 plerent: et nullus de substantijs eorum

quicq; cōtingeret. Dies autē terciusde-
 cimus mensis adar vnus apud oēs in-
 terfe: tōnis fuit et quattadecima die ce-
 dere desierūt. quē pstituerūt esse solen-
 ne vt in eo tpe deinceps vacarēt epul-
 gaudia atq; cōmunijs. At hi quod in vrbe iu-
 sis cedere exercuerāt terciodecimo et
 quattodecimo die eiusdē mēsis i cede
 versati sunt: quattodecimo autē die pce-
 tere desierūt. Et idcirco eundē die psti-
 tuerūt solennē epulaz atq; leticie. Hi
 vero iudei quod in oppidis nō muratis ac
 villis morabant. quattumdecimū diē
 mēsis adar cōmuniōꝝ et gaudij de creue-
 rūt: ita vt exultēt i eo et mittāt sibi mu-
 tuo pres epulaz et ciboz. Scripsit itaq;
 q; mardoche? oia hec et lris cōpresensa
 misit ad iudeos quod in oībo regis prouin-
 cijs morabant tā de vicino positis q; p-
 cul vt quattadecimā et quattamdecimā
 diē mēsis adar. p festis susciperēt. et re-
 uertente sp anno solēni celebrarēt ho-
 noꝝ: quod in ipis dieb; se vlti sunt iudei
 de inimicis suis: et luct⁹ atq; tristitia in
 hilaritatē gaudiūq; cōuerfi sunt essent
 q; dies iste epularū atq; leticie et mte-
 terēt sibi inuicē ciboz pres. et pauperib;
 manuscula largirent. Susceperuntq;
 iudei in solennē ritū cūcta quod eo tpe fa-
 cere cepant et quod mardocheus lris faciē-
 da mādauerat. Amā enī huius amada-
 thi stirpis agag hostis et aduerfarius iu-
 deoꝝ cogitauit eos malū vt occideret
 illos atq; deleret. et misit phur quod nra
 lingua vertit in sortē. et postea ingressa
 est hester ad regē obsecrēs vt conatus
 ei? lris regis irriti fierēt. et malū quod cō-
 tra iudeos cogitauerat reuertet in ca-
 put eius. Deniq; et ipm et filios eius
 affixerunt cruci: atq; ex illo tpe dies isti
 appellati sunt phurim. i. sortium. eo quod
 phur. i. fors in vnam missa fuerit. Et
 cūcta quod gesta sunt eple. i. libri huius vo-
 lumine cōtinent: queq; sustinuerūt et
 quod deinceps immutata sunt susceperūt
 iudei sup se et semē suū. et sup cūctos quod
 religioni eorum voluerūt copulari vt nul-
 li liceat duos hos dies absq; solēnitare

transfigere quos scriptura testat. et cetera
ra expectant tpa annis sibi iugiter succe
dentibus. Isti sunt dies quos nulla vnq̄
delebit obliuioꝝ p̄ singulas generatiōes
cūcte in toto orbe p̄uincie celebrabūt.
nec est vlla ciuitas in qua dies plurim
id est sortiuū nō obseruent a iudeis et ab
eorū progenie q̄ his ceremonijs obliga
ta ē. Scripseruntq̄ hester regina filia ab
iabil et mardocheus iudeꝝ etiā scđaz epi
stolā vt om̄i studio dies ista solēnis san
ci ret̄ in posterū. Et miserūt ad omnes
iudeos. qui in centū viginti septē prouī
cijs regis asueri versaban̄ vt haberent
pacē et suscipent veritatē obseruātes di
es sortiuū. et iuo tpe cū gaudio celebrat̄
sicut constituerat mardocheus et hester
Et illi obseruāda suscepē: a se et a semie
suo ieiunia atq̄ clamores et sortiuū dies.
et omnia q̄ libri huius qui vocat̄ hester
historia continentur. X

Et vero asuerus omnē terram
et cūctas maris insulas fecit tri
butarias: cuius fortitudo et imperiū et
dignitas atq̄ sublimitas qua exaltauit
mardocheū scripta sunt in libris medo
rū atq̄ psarū et quō mardocheus iudaici
generis secundus a rege asuero fuerit et
magnꝝ apud iudeos et acceptabilis plebi
fratrum suorū: q̄rēs bona populo suo et
loquēs ea q̄ ad pacē seminis suscipere
rent. Que habent̄ in hebreo plena fide
expressi. hec autē que sequuntur scripta
reperi in editiōe vulgata q̄ grecorū lin
gua et lris continentur et interim post fi
nē libri hoc caplm̄ ferebat qđ iuxta p̄sue
tudinē nr̄am obelo. i. vrū p̄notauimꝝ

Dixitq̄ mardocheꝝ. A deo facta sunt
ista. Recordatus suꝝ somnij qđ viderā
hec eadē significāns: nec eorū quitq̄ irri
tū sunt. Barū fons qui creuit i fluuiū
et in lucē solēq̄ cōuersus est et i aq̄s plu
rimas redundauit: hester ē quā rex acce
pit vxorē et voluit esse reginā. Duo autē
dracones. ego sum et aman. Gentes q̄
cōuenerant hi sunt qui conati sunt dele
re nomē iudeorū. Gens autē mea israel ē
que clamauit ad dñm et saluū fecit pplm̄

suū liberauitq̄ nos ab oibꝝ malis et fecit
signa magna atq̄ portēta inter gētes et
duas sortes esse p̄cepit vnā ppli dei et al
terā cūctaz gentiū. Cleitq̄ vtrazq̄ sortē
in statutū ex illo iā tpe corā deo vnuer
sis gentibꝝ et recordat̄ est dñs ppli sui
ac misert̄ hereditatis sue. Et obserua
bunt dies uite i mese adar. q̄rtadecima
et quintadecia die eiūsdē mēsis cū oī
studio et gaudio in vnū cetū ppli agre
gati in cunctas deinceps generatiōes
populi israel.

XI

Anno q̄rto regnātibꝝ ptolomeo
a et cleopatra. attulerūt dñs hester
q̄ se sacerdotē et leuitici generis
ferebat. et ptolomeꝝ filius eiꝝ hanc eplaz
phurim quā dixerūt interpretatā esse
lymācū ptolomei filiū in hierusalem.
Hoc q̄s p̄ncipiū erat in editiōe vulga
ra qđ nec in hebreo nec apud vllū ferē
interpretū. Anno scđo regnāte artax
erxe mario prima die mēsis nisan vidit
somnia mardocheus filij iaxeri filij se
mei. filij cis de tribu beniamin. hō iude
us q̄ habitabat in vrbe susis vir magnꝝ
et inter primos aule regie. Erat autē de
eo nūero captiuorū q̄s transfulerat na
buchodonosor rex babilonis de hierlm̄
cū iechonia rege iuda. et hoc eiꝝ somniū
fuit. Apparuerūt voces et tumultus to
nitrua et terremotꝝ et p̄turbatio sup ter
rā. et ecce duo dracones magni paratiq̄
h̄ se in p̄eliū ad quorū clamorē cūcte cō
citate sunt narōes vt pugnaret̄ h̄ gentē
iustorū. Fuitq̄ dies illa tenebrarū et dis
criminis et tribulatiōis et angustie et in
gens formido sup terrā. Cōturbataq̄
est gens iustorū timentū mala sua. et p̄
parata ad mortē. Clamauerūtq̄ ad de
um. et illis vociferantibꝝ fons paruus
creuit in fluuiū maximū. et in aquas
plurimas redundauit. Lux et sol ortus
est et humiles exaltati sunt et deuota
uerunt inclytos. Quod cum vidisset
mardocheus et surgerisset de stratu cogi
tabat qđ deus facere vellet et firmū ha
bebat in animo scire cupiēs quid signifi
icaret somnium.

XII

Hester

Morabat autē eo tpe in aula regi-
 m gis cū bagatha et thara eunu-
 chis regis q̄ ianitores erāt pa-
 latij. Cūq̄ intellexisset cogitatōes eoz
 et curas diligētē? puidisset: didicit q̄ co-
 narent in regē artaxerxē manus mitte-
 re. 7 nūciauit sup eo regi. Qui de vtro-
 q̄ habita q̄stione cōfessos iussit addu-
 ci ad morte. Rex autē qd̄ gestū erat scri-
 psit in cōmentarijs. Sed 7 mardoche-
 ra memoria lēis tradidit. Precepitq̄
 ei rex vt in aula palatij moraret̄ datus
 ei p̄ relatione muneribz. Amā vero fi-
 lius amadathi bageus erat gloriosissi-
 mus corā rege. et voluit nocere mardo-
 cheo 7 p̄lo eius p̄ duobz eunuchis re-
 gis q̄ fuerāt interfecti. Ducusq̄ p̄xi-
 um: q̄ sequunt̄ in eo loco posita erant
 vbi scriptū est in volumine. Et diripue-
 rūt bona vel substātiās eoz. Que in so-
 la vulgata editōe repperimus. Episto-
 le autē hoc exemplar fuit.

XIII

Et maximus artaxerxes ab in-
 dia vsq̄ ethiopiā centū viginti
 septē puinciaz: principibz 7 du-
 cibus q̄ eius impio subiecti sunt salutē
 Cū plurimis genibz impire. 7 vniū suz
 orbem mee ditioni subiugassē: volui
 nequaq̄ abuti potētie magnitudine s̄
 clementia et lenitate gubernare subie-
 ctos: vt absq̄ vllō terroze vitaz silētio
 trāsīgētes optata cūctis mortalibz pa-
 ce fruerētur. Querēte autē me a cōsilia-
 rijs meis quō posset hoc impleri: vnus
 q̄ sapiētia et fide ceteros precellebat. et
 erat post regē secund⁹ aman noie indi-
 cauit mihi in toto orbe terraz pplm eē
 dispsum q̄ nouis vtterē legibz. 7 n̄ oīm
 gentiū psuetudinē faciēs regū iussa cō-
 tēneret. et vniuersaz p̄cordiā nationū
 sua diffensione violaret. Quō didicisse-
 mus videntes vnā gentē rebellē aduer-
 sus oī hōim genus pueris vti legibz.
 nēitq̄ iussionibz cōtraire 7 turbare sub-
 iectarū nobis puinciarū pacē atq̄ p̄cor-
 diā. iussim⁹ vt quoscūq̄ aman qui oibz
 puincijs p̄positus est. et secundus a re-
 ge. et quē patris loco colimus mōstra-

uerit. cū cōiugibz ac liberis delectant̄ ab
 inimicis suis. nullusq̄ eoz misereat̄ q̄r
 radecima die duodecimi mensis adar
 anni p̄ntis vt nepharij hōies vno die
 ad inferos descendentes reddāt impe-
 rio n̄ro pacē quā turbauerāt. Hucusq̄
 exemplar ep̄le. Que sequuntur post
 eum locum scripta repperi. vbi legitur
 Bergēlq̄ mardocheus fecit oīa que ei
 mādauerat hester: nec tñ habet̄ i hebrau-
 co 7 apud nullū penit⁹ ferunt̄ interpre-
 tū. Mardoche⁹ autē deprecatur est dñm
 memor oīm opm eius: 7 dicit Dñe dñe
 rex oīp̄rens. in ditione enī tua cuncta
 sunt posita. et nō est q̄ posset tue resiste-
 re voluntati: si decreueris saluare isrl.
 Tu fecisti celū 7 terrā. 7 quicqd̄ celi am-
 bitu cōtinet: dñs oīm es. nec est qui re-
 sistat maiestati tue. Cūcta nosti et scis
 qz nō p̄ supbia et cōtumelia et aliqua
 glorie cupiditate fecerim hoc. vt n̄ ado-
 rarem am̄i supbissimū. libenter enī p̄ sa-
 lute israel etiā vestigia pedū ei⁹ deoscu-
 lari parat⁹ essem: sed timui ne honorē
 dei mei transferrē ad hōiem. et ne quē-
 q̄ adorare: excepto deo meo. Et nūc do-
 m̄: ne rex deus abraā. miserere ppli tui:
 qz volūt nos inimici nostri p̄dere: et he-
 reditatē tuā delere. Ne despicias partē
 tuam quā redemisti de egypto. Et audi
 deprecationē meā et ppitius esto forti
 et funiculo tuo. et cōuerte luctū nostrū
 in gaudiū. vt viuentes laudemus nos-
 men tuū dñe. 7 ne claudas ora te canē-
 tiū. Quis qz israel pari mēte 7 obsecra-
 tōne clamauit ad dñm: eo q̄ eis certa
 mors impenderet.

XIIII

Ester qz regina cōfugit ad to-
 b minū: pauēs piculū qd̄ immi-
 nebat. Cūq̄ deposuisset vestes
 regias stetit et luctui apta indu mēta
 suscepit. et p̄ vnguētis varijs cinere et
 stercore impleuit caput. 7 corp⁹ suū hu-
 miliavit ieiunijs: oīaq̄ loca in qbz an-
 tea letari psueuerat. criniū laceratōne
 p̄pleuit. Et deprecabatur dñm deū israel
 dicēs. Dñe mi q̄ rex noster es solus ad
 iuuā me solitariā 7 cui⁹ p̄ter te nullus

ff ij

est auxiliator alius. Periculus meus in
manibus meis est. Audiui a patre meo
quod tu domine tulisses israel de cunctis gentibus. et
pres nos ex omnibus retro maioribus suis
ut possideres hereditatem sempiternam
fecisti eis sicut locutus es. Peccauimus
in conspectu tuo. et idcirco tradidisti nos
in manus inimicorum nostrorum. Coluimus enim
deos eorum. Iustus es domine. Et nunc eis non
sufficit quod durissima nos opprimunt ser-
uitute: sed robur manuum suarum idolorum
potentie deputantes volunt tua mutare. per
missa. et delere hereditatem tuam et clau-
dere ora laudantium te atque extinguere glo-
riam templi et altaris tui. ut aperiatur ora gen-
tium et laudent idolorum fortitudinem. et perdi-
cant carnalem regem in sempiternum. Ne tra-
das domine sceptrum tuum his qui non sunt. ne
rideant ad ruinam nostram. sed uerte consilium
eorum super eos: et eum qui in nos cepit seuire
disperde. Memoro domine quoniam te nobis in
tempore tribulationis nostre. et da mihi fiduciam
rex deorum et uniuersae creaturae: tribue sermo-
nem propositum in ore meo in conspectu leonis
et transfer cor illi in odium hostis nostri. ut et
ipse pereat et ceteri qui ei consentiunt. Nos
autem libera in manu tua et adiuua me nul-
lum alium auxilium habentem nisi te domine. qui habes
omnem scientiam. et nosti quia oderim gloriam iniquam
et detestor cubile incircumcisorum et omnes alie-
nigene. Tu scis necessitatem meam quod atomi-
ner signum superbie et glorie mee quod est super
caput meum in diebus ostentationis mee. et de-
testor illud quasi pannum menstruatum: et non
portem in diebus filietatis mei: et quod non come-
derim in mense aman. nec mihi placuerit
potuium regis et non biberi uinum libaminum.
et nunquam letata sit ancilla tua ex qua huc trans-
lata sum usque in presentem diem: nisi in te domine deus
abraam. Deus fortis super omnes exaudi uocem eorum
qui nullam aliam spem habent. et libera nos de ma-
nu iniquorum et erue me a timore meo. Nec
quod addita repperi in editione uulgata. XV

Et mandauit ei haud dubium quoniam
o hester mardocheus. ut ingrederetur
ad regem: et rogaret pro populo suo et
pro patria sua. Demorare inquit diebus huius
litaris tue. quod nutrita sis in manu mea

quod amara secundus a rege locutus est contra
nos in morte. et tu inuoca dominum. et loquere
regi pro nobis et libera nos de morte. Nec
non et illa qui subdita sunt: in editione uulga-
ta repperi. Die autem tercio deposuit uelut
meta ornatum sui et circumdata est gloria sua.
Cumque regio fulgeret habitu et inuocasset
omnem rectorem et saluatorem deum. assumpsit
duas famulas. et super unam quodam inuicem
tur quasi per delictis et nimia teneritudine
corpore suum ferre non sustinens: altera autem
famularum sequebatur dominam. de fluueta in hu-
mum indumeta sustentas. Ipsa autem roseo
colore uultum perfusa. et gratias ac nitentibus
oculis triste celabat animam et nimio timore
tractum. Ingressa igitur cuncta per ordines
ostia. stetit in regem ubi ille residebat super
solum regni sui induratum uelut regis au-
roque fulgens et preciosis lapidibus. eratque ter-
ribilis aspectu. Cum eleuasset faciem et ar-
dentibus oculis furorem peccatoris indicasset: re-
gina corruit et in pallore colore mutato
lassus super ancillulam reclinauit caput. Quod
uertitque deus spiritum regis in mansuetudinem et
festinatum ac metuens exiuit de solio et suste-
rans eam uoluis suis donec rediret ad se:
his uerbis blandiebat. Quid habes hester
Ego sum frater tuus: noli metuere. non
morieris. Non enim pro te sed pro omnibus haec lex
constituta est. Accede igitur et tange sceptrum
Cumque illa reticeret tulit auream uirgam et
posuit super collum eius. et osculatus est eam et
ait. Cur mihi non loqueris. Que respondit
Uidi te domine quasi angelum dei. et turbatum
est cor meum pro timore glorie tue. Valde enim
mirabilis es domine. et facies tua plena est gra-
tiarum. Cumque loqueretur rursus corruit et pe-
ne exanimata est. Rex autem turbabat et omnes
ministri eius consolabantur eum. Exemplar
epistole regis artaxerxis quam pro iudeis
ad totas regni sui puincias misit: quod et
ipsum in hebraico uolumine non habetur.

Et magnus artaxerxis XVI
r ab india usque ethiopia centum
gintiseptem puinciarum ducibus ac
principibus qui nostre iussioni obediunt. sa-
lutem dicit. Multi bonitate principum et
honore qui in eo collati sunt et abusi sunt in

Prologus

superbiā et nō solū subiectos regibz ni-
tuntur opprimere: sed datā sibi gloriā
nō ferētes: in ipsos qui de ierūt molū-
tur insidias. Nec cōtenti sunt gratias
nō agere bñficijs: et hūanitatē in se iu-
ra violare: sed dei quod cūcta cernētis
arbitrant se posse fugere sententiā. Et
intm̄ relātie prouēit. ut eos q̄ credis-
ta sibi officia diligēter obseruāt. et ita
cūcta agūt ut oīm laude digni sint. mē-
dacioꝝ cuniculis conent subuertere dī
aures principū simplices ex sua natura
alios etiā m̄ates. callida frau de recipiūt
Que res et ex veteribz pbat̄ histoꝝ. et
ex his q̄ gerunt̄ q̄tidie. quō malis q̄cun-
dā suggestioibz regū studia deprauent̄
Cū puidendū est paci oīm puinciarū
Nec putare debens si diuersa iubeam̄
ex animi n̄re uire leuitate: sed p̄ q̄lita-
te et necessitate tpm̄: ut reipublice po-
scit utilitas ferre iudiciū. Et ut manife-
stius quō dicim̄ intelligatis. Amā fili
amadathi. et aīo et gēte macedo. alien
q̄ a psarū sanguine. et pietatē n̄am sua
crudelitate p̄cumulās: pegrin̄ a nobis
suscept̄ esset tantā in se exptus hūa-
nitate ut p̄ noster uocaret̄. et adoraret̄
ab oībz p̄t̄ regē secundā. q̄ intm̄ arro-
gantie tumore sublat̄ est. ut regno pri-
uare nos iuteret̄ et spiritu. Nā mardo-
chū cui fide et beneficijs uiuim̄ et cō-
fortē regni nostri hester. cū oī gē te su-
nomis quibusdā atq̄ inauditis machi-
nis experiuit in morte. hoc cogitans ut
illis intersectis insidiaret̄ n̄re solitudi-
ni. et regnū psarū trāfferet in mace-
donas. Nos autē a pessimo mortalium
iudeos neci destinatos. in nulla pe. n̄e
culpa repperim̄. s̄ ecōtrario iustis utē-
tes legibz. et filios altissimi et maximi
semperq̄ uiuētis dei cui beneficio et pa-
tribz n̄is et nobis regnū est traditū. et
vsq̄ hodie custodit̄. Cū eas l̄as quas
sub noīe n̄o ille dixerat sciatis esse irri-
tas. Pro quo scelere anne portas hui
urbis. i. susis: et ipse qui machinat̄ est
et oīs cognatio eius pendet in patibz
lis: nō nobis. sed deo reddēte ei quō me-

ruit. Hoc autē edictum quō nunc mitti-
mus in cunctis urbibus proponatur ut li-
ceat iudeis uti legibus suis. Quibus tebe-
tis esse amminiculo ut eos qui se ad ne-
cem eorum parauerāt possint interficere:
terciadecima die mensis duodecimi qui
uocat adar. Hanc enim diē deus omnipo-
tēs memoris et luctus eius uertit in gau-
diū. Cū et uos inter ceteros festos die-
es hanc habetote diē et celebrate eam
cū omni leticia: ut et in posterū cogno-
scantur oēs qui fideliter p̄s̄is obediunt
dignā p̄ fide recipere mercedē. qui autē
insidiant̄ regno eorum: perire pro scelere.
Dis autē puincia et ciuitas que nolue-
rit solēnitatis huius esse particeps gla-
dio et igne pereat. et sic delect̄ ut nō solū
hoībz: sed etiā in uia bestijs sit in sempi-
ternū p̄ exēplo p̄temp̄ et inobediētie.

Explicit liber hester. Incipit prologus
in Job secundam translationem septuaginta

Quod per singulos scriptu-
re diuine libros aduersa-
riorū r̄ndere maledictis
qui interpretationē meā
reprehensionem septuas-
ginta interpretū criminant̄: quasi nō
apud grecos aquila symmachus et theo-
dotion. uel uerbum e uel uel sensum e
sensu. uel ex utroq̄ cōmixtū et medie tē-
peratū genus translationis expresserint
et omnia ueteris instrumenti columi-
na. Quod genes obelis asteriscisq̄ distinx-
erit: q̄s uel additos uel theodotione sum-
ptos translationi antique inseruit pro-
bans defuisse quod additū est. Dicāt
igit obrectatores mei recipere in toto
quod in partibus susceperūt. aut inter-
pretationē meā cū asteriscis suis rade-
re. Neq̄ enim fieri potest ut quos plura
intermisisse susceperint nō eosdē etiā
in quibusdā errasse fateant̄. p̄cipue in
iob: cui si ea que sub asteriscis addita sunt
subtraxeris pars maxima truncabi-
tur. et hoc dumtaxat apud grecos. ceteris
rum apud latinos ante eam transla-
ff iij